

**Salgótarján Megyei Jogú Város
Főépítésze**

Szám: 12818 / 2016.

Javaslat

**Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének
az építészeti örökség helyi védelméről szóló önkormányzati rendelete módosítására**

Tisztelt Közgyűlés!

A Közgyűlés 2014. januárjában elfogadta a 3/2014.(I.30.) önkormányzati rendeletet az építészeti örökség helyi védelméről.

Ez a rendelet kiegészíti Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének a Helyi Építési Szabályzatról szóló 15/1998. (VI.15.) Ör. számú rendelete 57. § (5) bekezdésében lévő helyi építészeti értékvédelem alatt álló épületek és területek felsorolását.

A mostani előterjesztés két új védendő érték védelem alá helyezésére tesz javaslatot:

1./ A Somoskő településrészben a Vároldal utca végén lévő emlékparkot településszerkezeti helyi területi védelem alá kívánjuk helyezni, a szomszédos Somoskői vár közelsége, történelmi és turisztikai jelentősége, az itt található eredeti épületelemeket tartalmazó Petőfi kunyhó, az ipartörténeti emlékü harangláb, az Aradi vértanúk emlékhelye, a trianoni határkiigazításra emlékező Krepuska emlékoszlop és kopjafa területi védelme miatt.

2./ A Rónafalu településrészben lévő 1945-ben épített Rónafalui Rózsafüzér Királynője kápolnát és keresztet helyi egyedi védelem alá kívánjuk helyezni, így a Salgótarján város területén található összes templom országos, illetve helyi építészeti értékvédelem alatt lesz.

A jelen rendelet-tervezet összhangban van a településrendezési eszközök 2015-2016. évi felülvizsgálata folyamatban lévő eljárásával.

Tisztelt Közgyűlés!

Kérem, hogy a rendelet-tervezetet az előterjesztés szerint megvitatni és elfogadni szíveskedjenek.

Salgótarján, 2016. április 12.

Angyalné Wilwerger Józsa
városi főépítész

**Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének
.../2016.(...) önkormányzati rendelete
az építészeti örökség helyi védelméről szóló 3/2014.(I.30.) önkormányzati rendelet
módosításáról**

(tervezet)

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (6) bekezdés 1. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 57. § (2) – (3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

Az építészeti örökség helyi védelméről szóló 3/2014.(I.30.) önkormányzati rendelet

- a) az 1. melléklet szerinti 2. melléklettel,
 - b) a 2. melléklet szerinti 3. melléklettel
- egészül ki.

2. §

Ez a rendelet 2016. május 1. napján lép hatályba.

Fekete Zsolt
polgármester

Tóthné dr. Kerekes Andrea
jegyző

Somoskő emlékpark

Műszaki ismertetés

Helyi védettségi kategória: Településszerkezeti helyi területi védelem

A védelem indokolása:

A park a magyar-szlovák határ mellett, a szlovák területen található Somoskői vár lábánál terül el. A vár jelentős felújítása 1971-1987. között Gabriel Krúdy vezetésével történt. A park és a szomszédos parkoló (hrsz. 16428) tereprendezésekor a várból elhurcolt, és építkezéshez felhasznált kődarabok kerültek elő. A vár látványához a rendezett park képe hozzáillik.

Petőfi-emlékkunyhó: Az eredeti XIX. századi falusi ház bejárati ajtó-részleteit tartalmazó épületben a kis kiállítás Petőfi Sándor költő 1845. június 12-ei látogatására emlékezik. Az épületet 1998. évben korhű szellemben az önkormányzat felújította, a megrongálódott tetőfedést eredeti poltári cserépelemekkel kiegészítette.

Harangláb: Az 1936. évből származó harangláb ipartörténeti emlék, 2 harang lakik benne. A 2000. év előtt szerkezeti felújítás történt, mely során az eredeti acél tartószerkezetet bazaltkő borítású alapzathoz rögzítették, a fémlemez borítású tetejét fa zsindellyel fedték. A 2000. évi Millenniumi év emlékére Somoskő feliratú márvány feliratot és millenniumi táblát helyeztek el rajta.

Aradi vértanúk emléke: A parkban a 2000. évre elkészült a félköríves bazaltkocka borítású kő támfal, ivókúttal. 2010-ben az önkormányzat itt alakította ki az aradi vértanúk (1848. október 6.) emlékhelyét. A kőfal felső záróívén a 13 vértanú honvédtiszt arcképes domborművét helyezték el, az új ivókútra Batthyány Lajos gróf miniszterelnök bronz mellszobrát rögzítették, alkotója ifj. Szabó István.

Krepuska emlékoszlop: A Trianoni határkiigazítás (1924. február 15.) emlékére, önkormányzati cég segítségével, a parkban egy helybeli származású, nagyméretű andezit kőoszlopot állítottak, melyre a határkiigazítás egyik kezdeményezője Krepuska Géza orvosprofesszor arcképes bronz domborművét rögzítették (rokona Dr. Jakó Géza orvosprofesszor ajándéka Melrose, Massachusetts, USA). Közeliében fából faragott **kopjafát** (készítője Lonsták Elemér) állítottak.

A park domboldalában található eredeti pincét (palóc pince) szerkezetiileg helyreállították.

A park harangláb melletti kőből kirakott lépcsősora egy kilátó teraszhoz vezet, amely alatti zárt pincehelyiségben helyi művésztől származó fa faragványok vannak kiállítva.

A park elejében ismertető tábla állít emléket a trianoni határkiigazításnak (1924. február 15.)

Rendeltetése és használatának módja: pihenőpark, emlékhely, kilátóterasz. A harangláb nagyobbik harangját temetkezéskor lélekharangként kondítják meg.

Tulajdonos: A terület Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában áll

Pontos helye (területe): Salgótarján, Somoskő, Vároldal utca 31. Ingatlanok: emlékmű - kilátó terasz hrsz. 16429 (33 m²), múzeum 16430 (31 m²), emlékliget 16433 (3302 m²), vízmű 16431 (137 m²).

Somoskő emlékpark

Értékvizsgálati munkarész

a) A védelem alapját jelentő tömeg, tetőforma, homlokzati jelleg:

A Petőfi kunyhó és harangláb nem bontható el. A parkban új épület nem építhető.

b) A védelem alapját jelentő belső kialakítás, illetve a használati mód változásának feltételei:

A Petőfi kunyhó épületének felújítása karbantartása legyen: fagerendás falak, fa tetőszerkezet, poltári cserép fedés (kis-pikkelyes sárgás-szürke színű). A fa felületek sötétbarna mázolóval újíthatók fel. A döngölt földpadló megtartandó. A világítás, elektromos szerelvényezés nem hivalkodó kivitelben történhet. A Petőfi látogatására utaló emlékek (festmény-másolat, vers-részletek) megtartandók.

A harangláb felújítása a jelen állapot karbantartását jelentse

A parkban a középkori várhoz, történelmi környezethez illő, elsősorban fából készült játszótéri elemek, köztéri bútorok, helyezhetők el.

Az ivókút zavartalan működése nem fagyveszélyes időszakban biztosítandó.

A park megvilágítása használati és biztonsági szempontból szükséges. A vár magyar oldalról történő megvilágítása messziről is hatásos látvány-elem, a felvidéki várak láncolatának egyik elemeként történelmi és turisztikai szempontból fontos.

Növénytelepítés helyben honos fákkal és bokrokkal, a helyi klimatikus viszonyoknak megfelelően történjen.

Javasolt a park alsó déli részén kültéri illemhely létesítése, a növényzettől takartan (vízöblítéses wc, hideg vizes mosdó, folyamatos üzemeltetés).

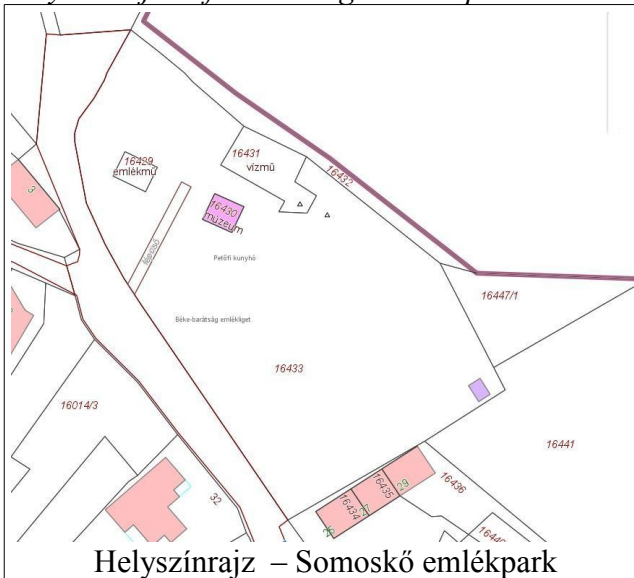
c) A bővítés, átalakítás, felújítás esetén a településszerkezet védett értékeivel való összhang követelménye:

A parkba csak karbantartási indokkal lehet gépjárművel behajtani.

d) Az egyes építmények, építményrészek bővítése, átalakítása során a védelem alapját képező részek megtartása:

A kunyhóban az eredeti ajtókeret felújító konzerválása. A harangláb és harangok megtartása.

Helyszínrajz és fotók a meglévő állapotról:

Somoskő emlékpark

Helyszínrajz és fotók a meglévő állapotról:

Petőfi kunyhó kívülről

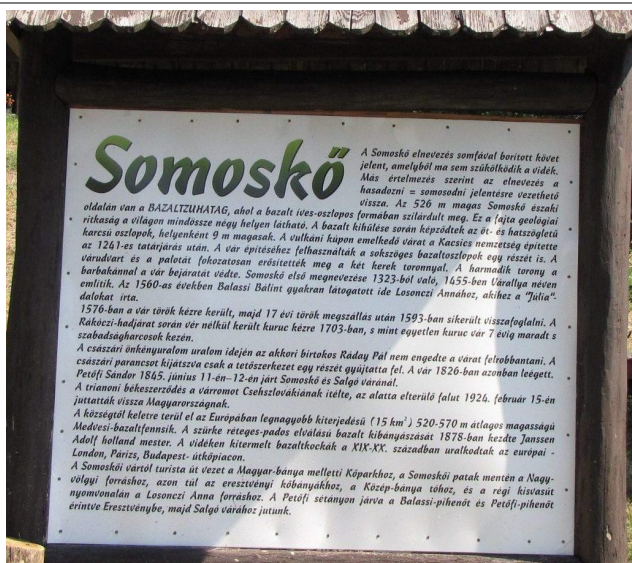
Petőfi kunyhó belülről

Aradi vértanúk emléke

Krepuska emlékoszlop

Ismertető tábla

Kopjafa, háttérben a harangláb

Rónafalui Rózsafüzér Királynője kápolna és kereszt

Műszaki ismertetés

Helyi védettségi kategória: Helyi egyedi védelem alá helyezett építmény

A védelem indokolása: Templom

1945-ben a falu községpénzből templomot emeltetett, amely Kadlót Gábor tervei alapján épült. A telek a Janák család birtokában volt. A templom téglái helyi égetésűek, az agyagot a falu mellett ásták és égették ki téglának. Ekkor egy új harangtoronyt is építettek a templom mellett, amelyet Hulitka Vilmos ácsolt össze akácfából. A harangtorony egy új nagyharangot kapott, és régi torony kis harangját is áttették ebbe.

1988-ban a haranglábat az összedőlés veszélye miatt ki kellett emelni, 1998-ban a templomhoz egy új fatornyot építtek új beton alapra, amibe áthelyezték a harangokat. A harangtoronyt jelenleg egy nagyobb és két kisebb harang lakja.

A kis-harang története: 1871-ben a falu akkori közepére haranglábat építettek jellegzetes szláv kivitelben. Ez egy zárt tornácos harangláb volt, deszkából melyben egy kis harang helyezkedett el. A harang nem csak egyházi, de tűzjelző funkciót is betöltött.

Rendeltetése és használatának módja: Római katolikus templom

Tulajdonosok: A Vajda János út 3. alatti 11686 hrsz.-ú ingatlan tulajdonosa a Római Katolikus Egyház, a 11684 hrsz.-ú Vajda János út nevű közterület tulajdonosa Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat.

Pontos helye (területe): A templom épülete Salgótarján, Rónafalu, Vajda János út 3. 11686 hrsz.-ú ingatlanon (523 m²), a kereszt a 11684 hrsz.-ú közterületen áll.

Rónafalui Rózsafüzér Királynője kápolna és kereszt

Értékvizsgálati munkarész

a) A védelem alapját jelentő tömeg, tetőforma, homlokzati jelleg:

Megtartandók az épület tartófalai, a homlokzati nyílások mérete és kiosztása, a tető formája, a főbejárat fából készült harangtorony. A templommal szemben a közterületen álló Mária szobor és kereszt a faszerkezetű védő építménnyel megőrzendő.

b) A védelem alapját jelentő belső kialakítás, illetve a használati mód változásának feltételei:

Az épület funkciója – templom, harangtorony és kereszt - maradjon meg.

c) A bővítés, átalakítás, felújítás esetén a településszerkezet védett értékeivel való összhang követelménye:

A templomtól nyíló panoráma-kilátás, a falusias környezet miatt a meglévő, egyszerű, letisztult formavilág megtartását indokolja.

d) Az egyes építmények, építményrészek bővítése, átalakítása során a védelem alapját képező részek megtartása:

Az épület általános javításakor, a falak repedéseinek korrigálásánál törekedni kell a belső mennyezet- és oldalfali festések megtartásáról. A homlokzati falakon vakolt homlokzat, fa anyagú vagy fa-jellegű nyílászárók alkalmazandók.

Az épület falaiban jelentkező repedések tartószerkezeti mozgásokra figyelmeztetnek. A repedések pontos okának feltárása, és az okok megszüntetése szükséges. A tetőszerkezet talpszelemen -magasságában - tető és fal találkozási - vonóvasak beépítése látszik indokoltnak, az alulról nyitott tetőszerkezet szétcsúszásának megakadályozására.

Rónafalui Rózsafűzér Királynője kápolna és kereszt

Helyszínrajz és fotók a meglévő állapotról:

Helyszínrajz

Kereszt a Madonnával 2016. 07.

Főbejárat dél-nyugatról 2016. 07.

Főbejárat dél-keletről 2015. 07.

Rónafalui Rózsafüzér Királynője kápolna és kereszt

A templom építése 1940 körül

Fotó 1966-ból

A templom nézete észak felől

Templom belső – bejárat és oldalfal

Templom belső - oltár

Templom belső - bejárat oldal

INDOKOLÁS

Általános indokolás

A tervezet a helyi építészeti értékvédelem szempontjait kívánja érvényre juttatni további két védendő érték esetén.

Részletes indokolás

1. §-hoz

A rendelet két új melléklettel egészül ki, egyrészt a Somoskőben a Vároldal utca végén lévő emlékparkkal, másrészt a Rónafaluban lévő 1945-ben épített Rónafalui Rózsafüzér Királynője kápolnával és kereszttel. A védelem alá helyezést kulturális, történelmi, turisztikai jelentőségük indokolja.

2. §-hoz

A rendelet hatályba léptető rendelkezését tartalmazza.

Előzetes hatásvizsgálati lap

Javaslat

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az építészeti örökség helyi védelméről szóló önkormányzati rendelete módosítására (a rendelet-tervezet címe)

Angyalné Wilwerger Józsa városi főépítész
(az előterjesztő neve, beosztása)

készült a Közgyűlés 2016. április 28-i ülésére

Előzetes hatásvizsgálat:

- 1. Társadalmi hatások:** A Somoskői emlékpark esetén a településszerkezeti helyi területi védelem és a Rónafalui Rózsafüzér Királynője kápolna és kereszt helyi egyedi védelem alá helyezése lehetőségeket teremt a park és a templomépület a felújításához, működtetéséhez, ezáltal a park és az épület funkciójának megtartása a lakosság számára hasznos.
- 2. Gazdasági hatások:** A helyi védelem alá helyezett értékek felújításához megjelenő pályázati feltételek teljesítéséhez, ezáltal pénzügyi források megszerzéséhez teremt jogszabályi alapot.
- 3. Költségvetési hatások:** a rendelet kiegészítése két új védendő értékkel az önkormányzat költségvetésére közvetlen hatása nincs.
- 4. Környezeti és egészségi következmények:** a fenntartható épített környezet hatásait erősíti.
- 5. Adminisztratív terheket befolyásoló hatások:** nincs
- 6. A jogszabály megalkotásának szükségessége, illetve a jogalkotás elmaradásának várható következményei:** Az önkormányzati rendelet módosítása az 1997. évi LXXVIII. törvény rendelkezésének megfelelően történik és a módosítás által újabb két építészeti érték kerül helyi védelem alá. A védett építészeti értékek körének kibővítését azok kiemelt jelentősége adja, ami által az önkormányzat nagyobb eséllyel tudja átmenteni a jövő generációinak a helyi értékeket.
- 7. A jogszabály alkalmazásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek:** A rendelet nem jelenti a személyi, szervezeti, tárgyi vagy pénzügyi feltételek kibővítését, azok a rendelkezésre állnak.
- 8. Utólagos hatásvizsgálat:**
 - Javasolt-e a rendelet utólagos hatásvizsgálata? Nem
 - Amennyiben igen, ennek időpontja: Nem
 - Amennyiben nem, rövid indokolás: Magasabb-rendű jogszabályok nem írják elő.

Salgótarján, 2016. április 12.

Az előzetes hatásvizsgálati lapot kitöltötte: Angyalné Wilwerger Józsa
Salgótarján, 2016. április 12.

Előzetes hatástanulmány
Készült a Közgyűlés 2016. április 28-i ülésére

Javaslat

**Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének
az építészeti örökség helyi védelméről szóló önkormányzati rendelete módosítására
(előterjesztés címe)**

Angyalné Wilwerger Józsa városi főépítész
(előterjesztő neve, beosztása)

A tervezett rendelet-módosítás két újabb terület védelem alá helyezésére tesz javaslatot, egyrészt a Somoskői emlékparkra (Salgótarján, Somoskő, Vároldal utca 31.), másrészt a Rónafalui Rózsafűzér Királynője kápolnára és keresztre (Salgótarján, Rónafalu, Vajda János út 3.).

A védett építészeti értékek körének kibővítését azok kiemelt jelentősége adja.

A védelem a felújításokhoz megjelenő pályázati feltételek teljesítéséhez, ezáltal pénzügyi források megszerzéséhez teremt jogszabályi alapot.

Salgótarján, 2016. április 12.

Az előzetes hatástanulmányt készítette: Angyalné Wilwerger Józsa

Jóváhagyta: Tóthné dr. Kerekes Andrea jegyző